

Telegraful

Organ național-bisec...

Onor. «Asociațiunea»

Sibiu

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marțea și Vinerea	Correspondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză Articole nepublicate nu se înapoiază	Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit	Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45
--	---	---	--

Din viața bisericească

I

Intrebarea, dacă e bine sau nu, ca preoțimea ortodoxă română să participe *activ* la viața politică a statului nostru întregit, s'a pus și s'a desbătut prin ziare și reviste, prin adunări și congrese, într'o măsură largă, fără ca purtătorii de condei și de cuvânt să cadă de acord asupra unei soluții, care să fie primită și urmată de preoțimea interesată. Chestiunea este prea complexă și nu poate fi deslegată *incidental*, în legătură cu unele întâmplări, din epoca înfierbântată a alegerilor, când d. p. un arhieru a fost huiduit, un protopop a fost stâlcit în băți și vreo câțiva preoți mai înflăcărați au fost încătușați și puși la răcoare. Acestea sânt cazuri izolate, de sigur profund regretabile, dar din ele nu se pot trage concluzii generale normative. Problema trebuie privită prin lumina istoriei și trebuie tratată și soluționată avându-se în vedere interesele sociale, culturale și politice ale poporului nostru.

Un lucru nu trebuie pierdut din vedere, anume, că *viața politică nu se începe și nu se sfârșește în Dealul Mitropoliei din*

București, ci ea trădește pururea clocotind în satele noastre așternute pe șesurile întinse sau mai adese pitulate prin pâraiele, prin rădăcniile și prin coclanrile văilor și munților noștri romantici.

Viața politică a unui popor e în veșnică mișcare, întocmai ca undele unei mări, ce fierbe în adâncuri, de aceea și problema care ne preocupă, e *permanent actuală*. În firul însemnărilor prezente ne vom opri asupra unor fenomene din viața bisericească, trecute în domeniul istoriei și din acele vom căuta să tragem norme și învățăminte pentru viitor. — Prima decadă după încheierea unirii politice a elementului românesc, s'ar putea cu drept cuvânt numi *epoca congreselor*.

Toți muncitorii intelectuali sau manuali, funcționari de stat sau particulari, de pe toate treptele scării ierarhice, toți profesioniștii liberi, toți meseriașii, în fine toți, dar *absolut* toți s'au întrunit în congrese după specialitatea profesiei lor, căutând fiecare breaslă a-și etala suferințele și jertfele din trecut spre a-și justifica bazele de drept la revindicările, ce așteaptă dela noul stat român.

În tumultoasa cascadă a acestor congrese ne oprim asupra

Congresului preoțimel ortodoxe române din mitropolia Ardealului, care s'a convocat și ținut în Sibiu, la 21 Martie 1919 și zilele următoare, căci acesta ne interesează, — de astă dată!

Între problemele dela ordinea zilei era și chestiunea: «*Atitudinea preoțimel față de viața politică*». Cu studierea și prezentarea chestiunii în congres a fost însărcinat profesorul dela teologia din Sibiu, dl *Nicolae Balan*, actualul arhiepiscop și mitropolit al Ardealului.

După expunerea documentată a raportului, congresul preoțesc, în unanimitate, a luat următoarea hotărâre:

1. «*Preoțimea ortodoxă română, depozitara de veacuri a tradițiilor și aspirațiilor naționale ale neamului românesc, consideră, ca o datorie a chemării sale de părinte sufletească a poporului, ca să fie povățuitoarea și sfătuitoarea acestuia, și în cele politice.*

2. «*În acțiunile sale politice, preoțimea se va călăuzi de înaltele principii etice ale democrației și naționalismului, așezat pe temeliile programului moral al evangheliei creștine.*

3. «*Va trimite din sânul său un număr potrivit de reprezentanți în parlamentul român și va*

sprijini astfel de candidați, cari vor da garanții morale suficiente, că vor susține interesele bisericii și ale neamului românesc.

Toată lumea românească a fost mulțumită cu această hotărâre, al cărei înțeles, pe scurt este, că preoțimea română ortodoxă are nu numai dreptul, dar și datoria, ca să iee parte activă în viața politică. În acțiunile ei se va călăuzi de înaltele principii etice ale democrației; se va năzui să trimită din sânul ei cât mai mulți reprezentanți în parlamentul român și va sprijini exclusiv numai astfel de candidați, cari vor oferi suficiente garanții morale, că vor susține — în parlament — interesele bisericii ortodoxe române. Cuminte și frumos!

O întrebare se impune: Cum va acționa preoțimea? *Izolată*, constituindu-se într'un *partid clerical aparte*, sau în *cadrele unuia dintre partidele politice istorice*? Ideia unui partid politic clerical a fost din capul locului perhorrescată de întreaga preoțimea română ortodoxă. În ce privește înregimentarea preoților în cadrele partidelor istorice nefiind categoric *interzisă*, s'a socotit admisă; altcum trimiterea în parlament de cât mai mulți reprezentanți «din sânul» preoțimii, în *practică*, constituie o imposibi-

FOIȘOARA

Biserica ortodoxă și Conferința internațională pentru credință și organizare

— Referat de prof. Alivisatos (Atena) —

În ședința comisiei de continuare, a conferinței internaționale, dela Maloja în Engadinul Elveției la 30 August 1929, profesorul Alivisatos din Atena a făcut referatul următor (după revista internațională de teologie «Internationale Kirchliche Zeitschrift» Nr. 4, Oct.-Decembrie 1929):

Am fost rugat să spun câteva cuvinte despre mișcarea de credință și organizare cu raport la relațiile actuale în cercurile ortodoxe ale răsăritului, și s'a exprimat dorința să fac o expunere a gândirilor și cuvintelor despre mișcarea noastră în aceste cercuri, precum și despre starea necesităților a lucrării noastre în

cel mai apropiat viitor. Voi da cu plăcere, la aceste întrebări, un răspuns indirect, și cred că din referatul meu veți putea foarte ușor să recunoașteți: 1. pentru ce biserica ortodoxă n'a luat, până acum, nici o poziție oficială în fața hotărârilor dela Lausanne, și 2. pentru ce lucrarea privitoare la mișcarea noastră în bisericile ortodoxe n'a realizat alte progrese afară de cunoscuta declarație, prezentată la conferința dela Lausanne, din partea reprezentanților bisericii ortodoxe.

Încă dela început, biserica ortodoxă a manifestat interes foarte viu față de marea mișcare a uniunii bisericilor, pentru care se roagă neîncetat, repetând la fiecare serviciu divin o fierbinte rugăciune către Dumnezeu pentru prosperitatea sfințelor biserici ale Domnului și unirea lor, a tuturor. Acest interes se dovedește în constituirea de comitete, cum ați auzit dela ceilalți, delegați ortodocși,

și în studiul neîntrerupt al întrebărilor din chestiune. Situația bisericii ortodoxe, deși este particulară d'ajuns, nu suferă acțiuni grăbite în asemenea probleme. Un lung period de examinare și lupte a împedat oarecum deplina dezvoltare a teologiei și a doctrinei peste cunoscutele bariere, fapt care a fost comentat în mod foarte ciudat de unii teologi, chiar foarte prudenți, ai apusului. Afară d'aceea, marele război n'a avut pentru biserica ortodoxă, ca în multe alte cazuri însemnătatea liberării de sub crucea purtată. Cea dintâi între toate bisericile ortodoxe, patriarhatul ecumenic, se găsește încă tot sub presiunea cea mai grea a Turciei modernizate, o presiune care a cerut și sângele unor noi martiri, ear revolta împotriva fundamentelor morale ale omenirii a pricinuit amarnică prigoană în partea cea mai mare a bisericii ortodoxe de pe teritoriul rusesc.

Ea a trebuit să-și ispășească din greu devotamentul pentru idealurile creștine și le mai ispășește și azi. Dar, pe lângă toate acestea sântem absolut siguri, că ne aflăm, cum se poate lămurit observa, la începutul unui nou period al istoriei bisericii ortodoxe. Interesul pentru dezvoltarea teologică de altă dată, pe temeiul adevărilor bisericilor vechi creștine, și interesul pentru punțina unirii bisericilor, precum și o rededeșteptare surprinzătoare religioasă în țări ortodoxe, — mișcare, asemănătoare celei amintite ieri seara, de profesorul Hermelink, în Germania, — alcătuiesc în același timp stâlpii de intrare în acest nou period. Firește, nici unul, nici celalalt nu sânt lucruri, care să poată fi documentate în puține zile sau chiar ani. Dar poziția ei, afirmată în aceste direcțiuni, grădește foarte clar pentru sine. Biserica ort. n'a fost indiferentă sau chiar lipsită de bunăvoință în fața inițiativei por-

litate. După prevederile legii electorale actuale, numai în cadrele unui partid poți candida și poți fi ales. Logic, deci clar, pentru oricine vrea să înțeleagă.

În conformitate cu această hotărâre preoțimea română ortodoxă din întreg cuprinsul țării s'a înregimentat, după simpatii și credințe, mai ales în partidele politice: *național-liberal, averscan, iorghist și național-tărănesc*. În cadrele acestor partide a luptat, nu însă totdeauna «călăuzită de înaltele principii etice ale democrației» și nu totdeauna sprijinind exclusiv pe acei candidați, cari ofereau suficiente garanții morale, că ajunși în parlament vor susține interesele bisericii.

Profesând credințele acestor partide și luptând sub faldurile drapelului desfășurat de ele, le-a succes să trimită câțiva reprezentanți în corpurile legiuitoare române.

Așa s'a înțeles hotărârea Congresului dela Sibiu și așa s'a practicat în cei zece ani după unire.

La acest punct de vedere s'a raliat și preoțimea bisericii române unite.

Vom continua.

Veniamin.

Recompensă... Acum câțiva ani un oarecare Dr. Louis Cornish din America făcuse o călătorie în Ardeal, cercetând bisericile unitare ale ungarilor dela noi. În urma informațiilor furnizate de conducătorii politici maghiari, americanul a scris și tipărit o pătimășă dare de seamă despre drumul său prin Ardeal, prezentând cititorilor săi o mulțime de date false și restălmăciri de rea credință și învinovățind cărmuirea română că «prigonește» minoritățile. — Acum Budapesta s'a grăbit să recompenseze pe «scriitorul» propagandist al cauzei ungurești și să i acorde titlul de «doctor» de onoare al universității dela Budapesta. Regentul Horthy și-a dat consimțirea pentru promovare.

Manifestație împotriva prigonirii din Rusia

În Dumineca ortodoxiei s'a ținut o impunătoare manifestație, organizată de Societatea ortodoxă a femeilor române, în capitala țării, împotriva persecuției deslănțuite de regimul sovietic și îndreptate spre desființarea creștinismului.

În capela institutului Societății ortodoxe s'a celebrat serviciu divin pentru odihna sufletelor preoților căzuți jertfă a ortodoxiei.

Au rostit cuvântări P. S. Sa arhierul Platon Ciosu, vicarul patriarhiei, apoi secretarul general al Societății, dl avocat Popescu Tudor, și în urmă președintele societății studenților în teologie.

Moțiunea, citită de secretarul societății, se termină cu următoarele cuvinte:

«Protestăm contra urgiei păgâne ce s'a deslănțuit la granițele noastre contra ortodoxismului, și care se manifestă prin dărâmări de biserici, prin închiderea bisericilor creștine, a persecuțiilor și uciderii episcopilor, preoților creștini și a celor ce mărturisesc credința în Dumnezeu.

Dreptul de închinare lui Dumnezeu este un drept natural al fiecărui om, drept câștigat de biserica creștină ortodoxă pentru fiii săi prin suferința a milioane de martiri și mai ales prin imensele servicii pe care creștinismul le-a adus întregii omeniri, curățindu-o de păcatul materialismului și înălțindu-o către Dumnezeu prin învățătura iubirii și a jertfei fiecăruia.

Inercarea despoților ruși de a desființa biserica creștină ortodoxă rusă, este atentat în contra umanității întregi, pentru că dacă ar reuși, ar înceta să curgă în arșița sufletească a zilelor tulburi de astăzi izvorul curat și puternic al ortodoxismului».

Conferența bisericească bulgaro-iugoslavă în Sofia. Mitropolitul Ștefan din Sofia a fost înștiințat, că în zilele cele mai apropiate sosește în acest oraș, venind din Beograd, episcopul de Novi-Sad, Irinei, împreună cu episcopul Dositei din Niș. Sosirea demnitarilor bisericești

jugoslavi este în legătură cu pregătirea conferenței bulgaro-iugoslave, care se ține în April la Sofia. Conferența se organizează în baza hotărârilor congresului păcii prin biserică.

La Patimile Mântuitorului

— Meditație —

Patimile Mântuitorului nostru Isus Hristos alcătuiesc cea mai măreață și cea mai groaznică tragedie, pe fața pământului.

Victimă este Fiul lui Dumnezeu. Chinurile Sale sânt cele mai lungi și cele mai crude, pe care le-a știut inventa răutatea omenească. Călaul fusese cel mai ingrât popor, pentru că era cel mai îndatorat lui Dumnezeu.

Urmările martiriului privesc cerul și pământul, pe oameni și Dumnezeu, timpul și eternitatea. Orce eveniment dureros, pe care îl găsești în istorie, nu are pentru tine valoarea acestuia, care te privește personal. Isus a murit pe cruce pentru tine; sfințirea ta, și mântuirea ta eternă, depind exclusiv de jertfa lui Isus.

Care-i obiectul mai demn al meditațiilor tale?

Dacă cugetarea umană se nobilizează în proporție cu ceea ce învață și studiază, dacă inima se nobilizează în măsura, care iubește, ce înălțimi nu vei ajunge în știință și în virtute, dacă te hotărăști să meditezi la Patimile Mântuitorului și să te reculegi și să imitezi exemplul Lui?

Mărturisește deci înaintea lui Dumnezeu și înaintea ta, că până acum ai rămas într-o vulgaritate deplorabilă a cugetărilor și sentimentelor, te-ai mulțumit cu cunoștința și cu opera terestră.

Să tinzi mai mult către înălțimi! Să nădăjduiești, că vei ajunge sfinții, cari au meditat atât de profund la Patimile Mântuitorului!

Să faci, din cel Răstignit, cartea ta de preferință.

Catește în fiecare zi o pagină, meditează o cu mintea și, mai mult încă, cu inima: te vei convinge, că Mântuitorul nostru Isus Hristos este cel mai nobil, cel mai înțelept și cel mai sfânt dintre toți învățații!

(Din limba italiană).

Ionel Rafiroiu.

INFORMAȚIUNI

Muzee pentru școli. O parte din liceele provinciei vor fi înzestrate, conform hotărârii ministeriale, cu colecții de artă. Fiecare liceu va avea cel puțin cinci opere de artă, pe cât se poate în felul următor: o sculptură, un tablou de un pictor consacrat, o copie bună de pe o pânză clasică, alt tablou de pictor mai puțin însemnat, o gravură sau desen.

Secetă și inundare. În vreme ce în mare parte a țării noastre stăpânește o lungă secetă, în sudul Franței sânt devastate de inundație mari ținuturi. În ocolul apelor și au găsit moartea 250 de oameni, și 1200 case au fost dărâmate. Parlamentul va vota un proiect de lege pentru recludirea regiunilor pustiite de apă.

Pedeapsa cu moarte. Se discută la Viena și Berlin modificarea codului penal al ambelor țări. Germania ține să impună Austriei introducerea pedepsei cu moarte. Ziarele vieneze duc o violentă campanie împotriva pretenției germane, zicând «mai bine ne lipsim de Anschluss».

Prigonirile din Rusia preocupă tot mai mult opinia publică din Europa. Camera comunelor din Londra a consacrat aproape toată ședința din 11 Martie interpelărilor relative la persecuția creștinilor de sub guvernul bolșevic și la propaganda revoluționară a Rusiei. Ministrul de externe Henderson a răspuns că din informațiile soșite se vede clar că apăsarea antireligioasă a organelor sovietice continuă, — împilarea face parte din însăși politica guvernului sovietic; ministrul crede însă că ar fi greu pentru guvernul britanic să facă o intervenție; dar va lua măsuri pentru zădărnicierea demonstrațiilor comuniste.

— În Sârbia și Bulgaria se țin întruniri de protestare, în cele mai multe orașe, și se cere începerea luptei civilizației împotriva anticriștului care stăpânește Rusia.

Și în Palestina. Moscova își plasează agenții în toate părțile lumii, ca să producă turburări, elementul de viață bolșevică. Afară de țările europene, Statele unite ale Americii de nord, Japonia, în vremea din urmă și Palestina formează locurile de care

nite din altă parte pentru mișcarea de uniune. Dimpotrivă, biserica ortodoxă era gata d'a lua inițiativa unei asemenea mișcări, și cu drept cuvânt se poate menționa enciclica patriarhului ecumenic, către celelalte biserici creștine, dată înainte cu zece ani și ocupându-se cu puțința creării unei alianțe a bisericilor, care ar duce de sigur la o înțelegere oarecare cu privire la uniune. Din fericire ideea aceasta a răsărit în același timp cu începutul mișcării de credință și organizare a bisericilor, și biserica ortodoxă a răspuns chemării acelei mișcări în modul cel mai prietenesc. Biserica ortodoxă, a primit, între celelalte biserici, cu plăcere invitarea, și cu adevărată bucurie și-a întins mâna activă către celelalte biserici și a încercat, prin mijlocirea acestor raporturi prietenești, să primească și să dea dela izvor informațiuni din punctul de vedere a credinței deosebitelor biserici și a diferenței dintre ele. Este natural, că într-o vreme cu totul scurtă nu putem ajunge la rezultate serioase. Trebuie să luăm în

seamă, că puțințele — vorbind prin asemănare — puteri teologice ale bisericii ortodoxe sânt deocamdată ocupate sistematic în două direcții, și adevărat: 1. de a curăți teologia ortodoxă de oarecare înrăurire catolică sau protestantă, care s'a petrecut poate într'un period de mai nainte, 2. de a grupa deosebiriile ce există între celelalte biserici. Teologii greci precizează diferența ce există între deosebitele biserici și statornesc maximum lor de elasticitate, o elasticitate ce nu trece marginile permise, îndată ce e vorba de adevărata catolică și nedespărțită biserică. Dacă vă pătrundeți de aceste motive de judecată, veți putea înțelege, pentru ce mișcarea noastră e urmărită în bisericiile ortodoxe cu cel mai mare interes, și pentru ce răspunsurile la hotărârile dela Lausanne până acum n'au sosit. Mai departe, trebuie să avem în vedere altă mare greutate, și anume tehnică, a bisericii ortodoxe, în răspunsul grabnic la aceste hotărâri, — greutate care deși e numai tehnică, totuși e de mare importanță. Biserica

ortodoxă, cu toate ca se compune din diferite mici biserici autocefale, posedă totuși, o simțim, uniunea ce ființează în modul cel mai desăvârșit. Uniunea, în biserica ortodoxă, se întemeiază pe libertate; însă libertatea nu însemnează nici decum slăbia unității.

În biserica ortodoxă tot mai au valoare absolută, și sperăm să aibă totdeauna, cuvintele lui Eusebiu pentru vechile biserici, că dacă sânt de acord toate bisericiile, abea atunci formulează o dogmă, care e obligatorie pentru toate, și de aceea mai au valoare nemărginită și vorbele lui Vichentie de Lerin, că adevărata tradiție este «quod semper, ubique et ab omnibus creditum est». Aceasta este cauza, pentru care nici o biserică ortodoxă n'ar putea rosti, o hotărâre în chestiuni de doctrină; s'a obișnuit ca toate bisericiile ortodoxe, după consfătuire prin schimb de scrisori, sau prin oarecare sinod comun, să facă o declarație ce reprezintă reala, veritabila și autentică poziție a întregii biserici ortodoxe. Astfel, la întrebarea

despre gândiri și cuvinte, privitoare la mișcarea noastră în bisericiile ortodoxe, se va răspunde, că se arată cel mai viu interes pentru mișcarea noastră, și că la timpul potrivit va sosi dela bisericiile ortodoxe răspunsul oficial și autentic, care însă nu poate fi așteptat înainte de a fi răspuns toate bisericiile ortodoxe în comun. Firește, aceasta nu împiedică biserica ortodoxă d'a colabora cu celelalte biserici în mișcarea de față și de-a urmări progresul lucrării, care este fără îndoială și pentru ea de mare valoare educativă.

Dar, să-mi permiteți acum, ca în puțințe cuvinte să vă dau și un răspuns direct la întrebarea: ce chip și însușire trebuie să aibă lucrarea noastră în viitorul cel mai apropiat? Sânt de părere, că prin expunerea punctului meu de vedere personal, redau și gândirile principale asupra acestui punct în deosebitele cercuri ortodoxe. La punctul acesta aș vrea să-mi exprim dorința d'a face un adaos la metoda ce-l urmărim sistematic cu privire la felul lucrării noastre în ne-

«se interesează» sovietele. — pentru a le îneca în sânge. Mișcarea arabilor din Palestina se alimentează dela Moscova.

CARTI ȘI REVISTE

Anuarul X, al Școlii normale Andrei Șaguna a Arhidiecezei ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu, pentru anul 1928—1929, dela înființare al 143-lea, dela reorganizare prin Mitropolitul Andrei Șaguna al 76-lea, publicat de Eugen Todoran, director, tip. arhidiecezei, Sibiu, 1929. În fruntea anuarului se cuprinde lucrarea: Cum se face învățământul cântării în școlile noastre primare, articol semnat de profesorul Timotei Popovici. Din datele școlare pentru 1928/1929, vedem că instituția a avut: un director, 6 profesori titulari, 6 suplinitori, medic, profesori auxiliari, învățători la școala de aplicație, pedagogi și secretari, în număr corespunzător. Au fost înscriși în șapte clase ale școlii 288, între cari băieți 211, fete 77; promovăți 244 (84,72%). Elevii sânt împărțiți de aceeași educație religioasă ca și în trecut. Corul mixt al școlii, în colaborare cu corul catedralei, cântă răspunsurile liturgice peste tot anul școlar. Sub conducerea duhovnicului, Pr. M. Neagu, elevii asistă zilnic, în capela școlii, la utrenie, ear Sâmbăta și în ajunul sărbătorilor la vecernie, aplicând cunoștințele tipiconale și de cântări bisericesti, câștigate la lecții. La examenul de capacitate, din Iunie 1929, s'au prezentat 57 de candidați, au reușit 48, cărora li s'au eliberat diplome de învățător; cu aceștia școala normală Andrei Șaguna a dat din 1920 până astăzi 350 învățători calificați.

Pagina Sf. Părinți

Sf. Grigorie din Nisa

[Traducere adaptată din Tixeront]

Sf. Grigorie din Nisa, trate mai tânăr al Sf. Vasile, a trebuit să se nască în Cesarea Capadochiei, cătră anul 335. El nu a primit instrucțiunea așa de completă ca cea a fratelui său mai mare; nu știm cari au fost dascălii săi, este însă probabil că cel mai de seamă a fost Sf. Vasile, pe care-l numește «tatăl său, învățătorul și îndrumătorul său». S'a hotărât mai întâi pentru intrarea în cler și a fost rânduit întru cititor, mai apoi în urma

nu se știe căror împrejurări, se pare a fi părăsit această cale, a preferat retorica și poate s'a și însurat. O epistolă stăruitoare și severă în acelaș timp a Sf. Grigorie de Nazianț — epistola XI — l-a readus la biserică. S'a înrolat și el în rândurile cenobiților dela mănăstirea Anesi de pe malurile Irisului.

În 371 Vasile, devenit arhiepiscop de Cesarea, a făcut pe fratele său episcop de Nisa. Nisa era un orașel păcătos al Capadochiei și a fost mirare că Vasile a așezat acolo un bărbat cu meritele lui Grigorie. «Lui i se cade să facă ilustră reședința sa, a răspuns Vasile: era aproape o profecie. Până la moartea fratelui său, episcopatul lui Grigorie a fost mereu tulburat. A fost persecutat începând cu anul 375 de către arieni, deus de către aceștia în 376 în urma unui sinod ce s'a ținut la Nisa chiar, pentru a evita cursele ce i-le întindeau mereu arienii a trebuit să plece în exil, rătăcind din loc în loc. Moartea lui Valens în 378 și suirea pe tronul împărătesc a lui Teodosie, i-a permis revenirea la Nisa, a fost primit în triumf și cu mult entuziasm. Apoi curând, moartea Sf. Vasile l-a așezat pe planul întâi. Un gând îl mai poartă de acum: a relua și a face să triumfeze politica bisericească și ideile lui Vasile. În 379 asistă la sinodul din Antiohia, unde primește misiunea de a vizita Biserica din Babilonia: profită de această ocaziune și vizitează și locurile sfinte. În 381, asistă la sinodul din partea lui Teodosie ca unul din prelații a cărui credință e necesar s'o împărțaseți pentru a te putea numi ortodox. În 384 sau 386 pronunță la Constantinopol, cuvântările funebre ale două princese Pulcheria și Păcila. Peste această dată nu mai aflăm pomenit numele sfântului. E foarte probabil ca nici să nu mai fi trăit mult după această dată. Biserica ortodoxă cinstește numele Sf. Grigorie de Nisa în ziua de 10 Ianuar.

II. *Caracter și apăsare.* — Tixeront apăsază în felul următor caracterul lui Grigorie de Nisa: «Întru cât poate fi judecat în lumina scrierilor sale, era un suflet dulce, bun, ușor care, cu multă înălțare și lumină, avea totuș multă simplitate și candoare, iubea mai mult liniștea decât acțiunea, lucrul de cabinet decât tumultul afacerilor; departe de-a plăcea fastul, era dispus întotdeauna să

laude pe alții și a se așeza după ei». Această bunătate a lui Grigorie a făcut să fie iubit cu deosebire din partea credincioșilor săi dar altfel el nu posedă nici geniul de afaceri, nici talentele administrative ale fratelui său Vasile. Acest din urmă s'a plâns chiar mai mult decât odată de încurcăturile pe care i le face simplitatea excesivă și nelindemânările lui Grigorie. Am cunoscut doar cu toții oameni de acest fel, remarcabili altminteri prin inteligență și virtute, pe cari însă caracterul lor abstract sau o stângăcie nativă, îi făcea să comită de multeori lucruri pe dos. Așa a fost cazul Sf. Grigorie de Nisa. *Dar teologul la el, a fost superior.* Nici unul dintre greci n'a dezvoltat mai bine doctrina despre Sfântul Duh. El nu cunoaște Scriptura și tradițiunea numai: *este un cugetător care, întrucât poate, voiește să lumineze prin rațiune învățăturile Bisericii și să le lege între ele.* Unul din marii săi dascăli este evident Origen. Din pricina influenței acestuia a fost acuzat, ca profesând sau adoptând ici colo din erorile sale. De fapt este greu a-l justifica cu desăvârșire pe Grigorie. Dar aceste pete dacă au fost văzute, nu au făcut nici o daună, în timpul cât a trăit, autorității sale. Avem dela el câteva discursuri, aplicând bine regulile retoricii, ele nu prezintă nici facilitatea, nici eleganța discursurilor Sf. Vasile și Sf. Grigorie Nazianz. În fine, autorul lor a fost mai puțin om de acțiune decât de studiu, și mai mult filosof decât scriitor.

III. *Opera.* — Nu vom spune nici un cuvânt de opera exegetică a Sf. Grigorie de Nisa: lectura lucrărilor sale de acest fel e dificilă și puțin apropiată timpului nostru.

1. Dar dintre scrierile sale teologice, vom semnală ca cele mai importante: a) tratatul *Impotriva lui Eunomius*, una dintre cele mai bune refutațiuni ale anomeismului, va să zică, ale arianismului, scris împotriva lui Eunomius. Eunomius îi răspunde la rândul său, Grigorie răspunde la răspunsul lui Eunomius și-l combate. b) *Antireticus împotriva lui Apollinarie*. În două cărți, este lucrarea cea mai de seamă pe care-o avem împotriva apollinarismului, datând din ultimii ani ai vieții autorului: c) *Marea cateheză* (Oratio catechetica magna) lucrare din care ne putem da mai bine seama despre doctrina autorului:

Este un discurs în regulă, în care face sinteza, prin credință și rațiune a principalelor dogme creștine, Treime, Intrupare, Răscumpărare, botez, eucharistie, eschatologie. Ceeace spune cu privire la *prefacere transubstanțierea encharistică* este remarcabil înainte de toate. d) În fine *Dialogul asupra sufletului și a învierii*, imitat după Phedon al lui Plato, Ocaziunea a fost următoarea: În anul 379, Grigorie, revenit din exil, s'a dus să-și vadă sora mai în vârstă, Macrina cea tânără, stăreța mănăstirii de femei din Anesi, și care era foarte bolnavă. Bolnava a murit de fapt în ziua următoare după sosirea Sfântului. Grigorie a scris mai târziu asupra vieții Macrinei, dar în compoziție imaginează un dialog între el și sora lui, în acest dialog el așează în gura Macrinei, pe patul morții, propriile sale idei asupra sufletului și asupra învierii viitoare.

2. Dintre scrierile ascetice ale Sf. Grigorie să cităm două numai: a) tratatul *Despre feciorie*, compus în 370, dar mai ales b) *Viața sfintei Macrina*, această soră a cărei moarte o aminteam adineaori, operă compusă în anul 390, și care a aflat foarte mulți cititori între clericii cucernici.

3. În fine, Grigorie a lăsat câteva epistole, între care trebuie semnalată a II-a *Asupra celor cari merg la Ierusalim*. Grigorie a fost și el la Ierusalim, precum am văzut, și a fost puțin edificat de moravurile locuitorilor, pe cari campaniile ariene i-au abătut mai mult sau mai puțin din calea cea adevărată. Credința sa nu a fost primenită nici sporită din prilejul vizitării locurilor sfinte. Toate acestea le spune și mai insistă și asupra pericolelor morale care se pot ivi în aceste pelerinagii de bărbați și femei, unde ordinea nu stăpânea întotdeauna. Unii au voit să tragă concluzia din această epistolă că autorul, condamna pelerinagiile în genere. Ar fi însă să mergi prea departe: el arată numai că precum orice reuniune de oameni, pelerinagiile prezintă pericole și că prin urmare trebuie organizate cu multă îngrijire.

Operele Sf. Grigorie de Nisa se află în Migne Patr. Greacă t. XLIV—XLVI.

Gheorghe Secaș
profesor de teologie.

mijlocitul viitor. În prima mea alocuție, la conferința preliminară din Geneva în 1920, am accentuat în deosebi, ca făcând încercarea de a uni bisericile, ar fi mult mai înțelept să urmărim practicul metod de a drege cârpind, în loc d'a urma sistemul abstract al unui savant teolog. Stăm în fața problemei de a drege mantaua odinioară sfâșiată a lui Hristos, și, după a mea părere, este mult mai bine și mai practic de-a începe întâi să punem la oală bucățile ce se potriveșc, și numai după aceea să încercăm a repara restul bucăților ce nu se potrivesc. De aceea socotesc, că deși noi am săvârșit până acum o minunată parte de lucru, am progresa mult mai bine și mai repede, dacă prin un fel de organizare specială am încerca să întrunim corporațiile, care în anumit sens sânt apropiate și înrudite. Rezultatul ar fi probabil o uniune organică mai grabnică a acestor corporații înrudite, ceeace ar înlesni neapărat uniunea generală a bisericilor. Știu prea bine, că în multe cazuri s'a pus la cale

astfel de operă, independent de mișcarea pentru credință și organizare; eu însă aș voi s'o văd desfășurată sub auspiciile dvoastră și ca o parte a lucrărilor dvoastră. Impresiunea, în favoarea mișcării noastre, asupra opiniei publice, de care avem să ținem seamă, poate s'ar adânci și mai mult prin vestirea, din caz în caz, a unirii săvârșite, într'un loc sau altul, de cătră astfel de corporații înrudite, după ce uniunea, cum ni s'a spus ieri, s'a și realizat în alte biserici. Celalalt sistem de încercare, a produce conștiința uniunii și corporații cu totul diterite între sine, nu este lucru rău de sigur, înrăurește adese educativ în mare grad și e împreunat cu multe surprinderi; dar procesul său de dezvoltare va dura mai lung, decât socotim. Poate și comisiunea de teologi, pe care am hotărât-o, va chibzui asupra acestui metod de lucrare, care poate să-i fie de ajutor în rezolvirea mai repede a ocupațiilor sale. Imi pare bine, când unele grupuri, în răspunsurile trimise, recomandă o reorganizare analogă a lucrării no-

stre, care, două cum cred, promite foarte mult pentru apropiatul viitor. Dar, când vorbesc despre asemenea întocmire, care pe d'asupra are foarte mult de lucru cu formarea grupelor sau comitetelor în legătură cu aceasta, mi-ar plăcea mult să fac o propunere. Pânăcaum am omis foarte prudent să deșteptăm interesul bisericilor oficiale pentru munca noastră neterminată, și ne bucurăm de munca îndeplinită din partea deosebitelor grupuri, care au desbătut materialul remis. N'ar avea oare înseles practic, dacă am păși mai departe spre bisericile oficiale și spre felul lor intim de gândire, fără să le atingem încă cea mai înaltă demnitate dregătorească? Ce ar fi, dacă am trimite școlile teologice sau seminariilor spre discuțiune materialul nostru gata, rugându-le să desbată asupra lui și să ne înainteze răspunsurile lor, dacă voiți, inoficiale? Știu, că lucrul are să fie, în unele cazuri, destul de îndrăzneț; însă, de altă parte, în multe cazuri, am ajunge la progres, care l am aștepta zădărnice, dacă teologia oficială a deosebitelor biserici nu intervine.

În sfârșit, aș dori, ca reprezentant al bisericii ortodoxe în această adunare, să adăog: este adevărată expresiunea a credinței mele tari, că dacă rămânem pe temeiul pus dela început lucrării și mișcării noastre, adică: pe temeiul credinții în Isus Hristos, în Fiul lui Dumnezeu, Domnul și mântuitorul nostru, și dacă noi, cu toții, sântem împărțiți din partea Lui cu necesară bunăvoință creștinească unul cătră altul, vom ajunge de bună seamă rezultatele, ce le avem în vedere, căci El prin sfântul său Duh va împlini ceeace ne lipsește încă.

Propunere de luat în seamă face revista bisericească Mitropolia Moldovei, și anume: parohiile care au venit permanente din arândă de pământuri, să contracteze împrumuturi dela *Cassa de credit* a clerului din București, ear împrumuturile să le amortiseze în 10—20 de ani, punând garanție venitele acestor pământuri.

„FRĂȚIETATEA“ institut de credit și economii, soc. pe acții în SADU

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «FRĂȚIETATEA» societate pe acții, sunt prin aceasta invitați la

a XIX-a adunare generală ordinară

ce se va ține în Sadu, în casele institutului, la 26 Martie 1930 la ora 2 p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și darea absoluturului pe anul expirat 1929.
2. Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii profitului curat.
3. Alegerea direcțiunii pe un period de 3 ani.
4. Alegerea comitetului de supraveghere pe un period de 3 ani.

Sadu, la 12 Martie 1930.

Direcțiunea.

N. B. Domnii acționari cari doresc a lua parte la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt poftiți, conform art. 20 din statute, a-și depune acțiunile și documentele de plenipotențiere cu o zi cel puțin înainte de adunarea generală la casa institutului, până la ora 6 p. m.

Activa

Casa în numerar	5,307.60
Scont	823,599.—
Imprumuturi camb. ipotecare	204,687.50
Imprumuturi pe obligațiuni	406,104.—
Realități	125,000.—
Amortizare	25,000.—
Efecte	6,500.—
Nobiliar	5,000.—
Amortizare	3,000.—
Total	1,548,198.10

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1929.

Pasiva

Capital societar	12,500.—
Fond de rezervă	15,480.—
Fond cultural	2,589.03
Rezerve pt. creanțe dubioase	15,000.—
Depuneri spre fructificare	1,301,028.60
Reescont la banca «Albina»	93,000.—
Conturi curente creditoare	66,248.—
Diversi	5,078.35
Dividendă neridicată	1,236.42
Dobânzi tranzitoare anticipate	17,400.—
Profit curat	18,637.70
Total	1,548,198.10

Debit

Dobânzi plătite după:	
Depuneri spre fructificare și	
rente-creditoare	153,120.30
Salare	20,800.—
Marce de prezență	1,240.—
Spese	6,000.—
Impozite	19,792.—
Amortizări	28,000.—
Profit curat	61,637.70
minus amortizări și dotațiunea rezervelor	43,000.—
Total	247,590.—

Contul Profit și Pierdere

Dobânzi și comisioane	223,590.—
Chirii	24,000.—
Total	247,590.—

Sadu, la 31 Decembrie 1929.

DIRECȚIUNEA:

președinte Dimitrie Bunea m. p. Constantin Barb m. p. Dimitrie D. Bunea m. p. Dimitrie Botărel m. p.
Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sadu, la 13 Martie 1930.

(28) 1—1

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Ioan Marin m. p. Constantin Dăncăneț m. p. Dumitru Pasen m. p.

Nr. 20/1930 prot.

(25) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a Boița, protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi apariție a concursului în Tel. Rom.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Intregire dela stat.
2. Sesiune parohială: 3 jugăre 1494 □.
3. Stola uzitată și stabilită la 16 Ianuar 1930.

Cei îndreptățiți la acest post sânt invitați să-și trimită petițiile, provăzute cu documentele necesare, în termen, subsemnatului oficiu și să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sibiului în înțelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 8 Februar 1930.

Emilian Cioran,
protopop.

d. Casă parohială nu este.

Filia: a. Sesiune parohială de 18 jug. 873 st. □

b. Stola ca și în materă.

Impozitul, după sesiune parohială, îl plătește parohul.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs, cu documentele cerute de regulament, subsemnatului oficiu protopopesc, având a se prezenta în parohia care li privește, pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Hațegului, în înțelegere cu consiliile parohiale respective.

Hațeg, la 24 Februar 1930.

Sebastian Rusan
adm. protopopesc.

Nr. 93/1930.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Boz, protopopiatul Mercurei, se publică concurs nou, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Intregirea dela stat conform faziunei din coala B.
2. Venitele stolare uzitate în tract.
3. Dela 60 familii câte (1) ferdelă cucuruz și o zi de lucru.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, se vor înainta în termenul indicat oficiului protopopesc din Mercurea, județul Sibiu; iar candidații se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial.

Mercurea, la 15 Februar 1930.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

A apărut în ediție nouă și se află la Librăria Arhidiecezană din Sibiu:

Teologia practică

Liturgia bisepiceei ortodoxe

cursuri universitare

de

Dr. Vasile Mitrofanovici

fost profesor p. o. teologia practică la facultatea teologică din Cernăuți

Prelucrate, complectate și editate

de

Prof. Dr. Teodor Tarnavschi

și acum din nou editate și complectate

de

Dr. în teologie și filozofie

Nectarie Nicolae Cotlarciuc

arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei
fost profesor universitar pentru Teologia practică

Prețul Lei 650.—, plus spese postale Lei 30.—

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului

Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu?

(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastoale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese postale Lei 10.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura:

Memoriile unui Duhovnic

Studiu pastoral

de

VASILE GAN

protopop

Prețul Lei 100.—, plus spese postale Lei 15

La Librăria Arhidiecezană a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească întocmite pe temeiul cărților «Viețile Sfinților»

ale Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și cu chipurile sfinților

Luna Mai (1—15)

Cartea întâia

Prețul Lei 225.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.